

Errepresiotik gerra zibilera?

Joxe A. Otaegi

Errepresioaren kontrako ekintzaren bat antolatzeraz doazela eta nire izena eta laguntza eskatzen didate berriro. Eta berriro ematen dut, nola ez, edozeinek emango lukeen moduan. Baina indignazio adina desanimoz eman dut oraingoan.

Ez da berdin errepresioa eta errepresioa. Historian hartzen badugu behintzat. Ez da berdin atzo eta gaur. Atzo elkartu egiten gintuen. Gaur banatu egiten gaitu. Biharko beharbada gerra zibila dakarkigu.

Errepresioaren kontrako ekintza bat. Baina ez dira denak egongo. Ez, aldez aurretik jakin daiteke, zeintzuk egongo diren, zeintzuk faltako diren. Arrazoi askogatik, oso arrazoizko arrazoiengatik, baina holaxe da. Egongo direnak, faltako direnak, biolentzia hau kondenatzen dutenak, beste biolentzia hura bakarrik kondenatzen dutenak... Holaxe da. Mugak eta alderdiak eginda daude garbi-garbi.

Ematen duzu izena errepresioaren kontra eta badakizu, Alderdi jakin batekin identifikatuko zaituztela. Giza eskubideen defentsa oso jarrera desberdinetatik egin litekeela, edozein jarreratik egin beharko litzatekeela, etab., egia da, denek onartzen dute, teoriarik, baina momentu honetan inori ez zaio interesatuko. Halako X Alderdirekin identifikatuta geratzen zara burutik burura eta kito: jende jakin horiekin, horien ideologia eta joko eta praktika dudagarriekin. Zure arrazoi pertsonalek ez dute deus balio. Arnasa hartzen baduzu eta ez baduzu, Alderdien eskematismoan

erortzen da dena. Ez dago giza eskubiderik, ez dago ezer, Alderdiak eta Alderdion interesak besterik.

Euskal Herria bi komunitatetan erdibitzen ari da eta bataren zein bestearen etsaia, praksian, egunoroko gorabeheretan, ez da Madril edo ez dakit zein, askatasunik eza edo ez dakit zer, baizik eta biak bata bestearenak, biak ari dira elkarren etsai gogorrenak berak bilakatzen. Teorian beharbada ez, baina egunoroko praksian. Eta azkenean horrek agintzen du.

Geroz eta gutxiago ikusten da bien etsai komun bat inon dagoenik, edo helburu komun bat, zertxobaitetan bederen biok elkar hartzeko edo biok hein batetan bederen elkar aditu ahal izateko. Komuntasunek, historikoek eta, geroz eta gutxiago esan nahi dute. Ezer ez. Geratu ere geroz eta komuntasun gutxiago ari da geratzen. Agian ez da ia batere geratzen, urrungo oroitzapen lanotan ez bada. Geroz eta gehiago, ordea, kupida gabe bata bestearekin konfrontatzen duen egunoroko gerra txiki zipotza geratzen da, elkarrenganako gorrotoa elikatzen. Lehen Madrilen kontra hitzegiten eguna pasatzen zuenari, orain ez diozu entzuten PNVren kontrako, edo ETA edo HBren kontrako marmarra besterik, goizetik gauera. Madril inork ezin eramango du: baina hemen inork ezin eraman duenena, honez gero, batak bestea da.

Beti jakin dugu, proiektu politiko desberdinak zeudela. Baina oinarri batzuk bazeuden guztiontzat (Euskadi, askatasuna, giza eskubideak), komuntasun minimo bat ere aseguratzen zigitela, ematen bait zuen. Baina orain? Orain, Euskadiren kontzeptu komunik ez dago eta ezin esan daiteke, giza eskubideen defentsak berak ere oinarri komun bat errepresentatzen duenik. Dena eta edozer gauza bandera bihurtzen den herri honetan, hori ere bandera bihurtu da, banderizo berriak sortuz, edo sartuz. Ezer ez da geratzen herri honetan, oinarritan edo printzipiotan edo errespetutan edo xede komunetan, edozertan, gerra zibil bat eragotziko lukeenik, kasua sortuz gero.

Gizarte bati bere azkeneko eta oinarrizko koherentzia eman liezaiokeen dena galtzera dihoala ematen du.

Errepresioa? Gartzelak, beti bezala, presoz beteta daude orain ere. Denok entzun behar izaten ditugu egunoro, egunoroko tortura eta txikizio ikaragarrien relatoak, xehetasun ile lazgarriekin, eta ikusi behar izaten dugu familietan negarra. Euskal Herriko egia triste korrienteena hori da oraindik. Ez dauka bueltarik.

Egon denok omen gaude errepresioaren kontra eta gizatasu-

naren kontrako triskantza guztion kontra. Printzipio bat da. Baina printzipio bat besterik ba ote den... Preso eta torturatu horiek jadanik ez dira «gure mutilak», guztionak. Ez da Euskal Herria, sektore oso jakin bat bakarrik da orain, sigla batzuen deitura garbiz ezagut daitekeena, gau eta egun negarrez ari dena, edozeinen hunkialdiak aparte, eta sektore honek ez du bere printzipioetan bakarrik sofritzen. Malkoak lehortzen direnean begiak berriro gogortzen dira, ukabilak altxatzen dira, bakardadea eta borroka bakarrik geratzen dira bihotzeko isiltasunean.

Hori da eroen, fanatikoen, asasinoen, faxisten, atzerri gaiztoren bati salduen, terroristen alderdia.

Bestea traidoreen eta oligarkiari salduen alderdia da. Edo, nahiago baduzu, dialogoaren, demokraziaren, Estatutuaren, rekonstrukzioaren jendea. Nahikoa lanekin horiek ere, beren buruarekin nahiz besteekin, alde guztietatik burlatu eta txantajeatuta, trabaz beteta, beren buruak suaren eta ezpataren artean ikustera helduta, alde bietatik agredituta, ez zeruan eta ez lurrean lagunik dirudienez eta, batez ere, «beste Euskal Herriak» akosatuta, desesperaziora edo inpotentziara behartu nahiko balu bezala.

Eska ezaiozu demokrata horri bere izena eta laguntza errepresioaren kontra. Eta bai, oso torturaren kontra dago, etab. Baina Alderdi jakin baten jokoan eroriko dela, pentsatuko du berehalaxe (eta arrazoi du agian) eta Alderdi horrekin ez du ezer jakin nahi eta ez dizu parte hartuko kanpaina honetan errepresioaren aurka.

Errepresioak ez gaitu elkartzen. Horrexek ere banatu egiten gaitu. Giza eskubideen defentsa, sentitu agian denok sentitzen dugu, baina ez dugu batera sentitzen, oinarri berdinetatik begiratzen, eta ez gaitu elkartzen. Aitzitik, horrexek berak ere banatu egiten gaituela geroz eta gehiago, ageri-ageri dago. Eta are, errepresioaren historian, hainbeste gauza sartzen da eta, batak bestea erruduntzat jotzera heldu gara. Batak bestea erreprimatzailetzat eta bakoitzak bere giza eskubideen etsaitzat hartzera bestea.

Alderdi batetan PNV, PSOE eta beste denak errepresioaren konplize eta euskarri bezala ikusten dira. Eta alderantziz, beste aldean errepresioaren kausante nagusitzat eta besteen errepresioan eta eskubideen txikizioan ari direnezkotzat ETA, HB, etab. horietxek hartzen dira. Denak elkarren biktimak dira beraz.

Zenbaterainoko bidea dago, politikan, elkarren biktima sentituzetik elkarren zigortzaile bihurtzera?

Erdibitu egin da barne-barnetik Euskal Herria. Bi alderdi dago denean. Ez projektu politikoetan bakarrik. Barren-barrenean, sentimentuen bi alderdi. Preokupazioen eta itxaropenen eta gorrotoen bi alderdi. Barkatzen eta isiltzen eta ahazten diren krimenen bi alderdi, eta oihukatzen diren problemen eta printzipioen bi alderdi. Bakoitza bere leloarekin. Bi komunitate. Bi partidismo. Eta bata bestearen kontra biak. Bi tribu. Kanibalak biak. Giza-jaleak.

Dena prest dagoela, esan liteke, gerra zibil batetarako. (Zeinek ez du egunotan Irlandako gerra zibila gogoratzen autonomia lortu eta hurrengo egunean? Historia lerroz-lerro kopiatu nahiko bagenu bezala...). Bipolarketaren radikalizazioa fakto bat da gure herrian, gertaera garbia da, eta egunoroko eguna berak betetzen digu politikan, borroka sozialean nahiz kultural, intereseko beste gauzarik munduan geratuko ez balitz bezala. Martxa honek ezin eraman lezake inora, gerra zibilera baino. Predikazio ideologikoa aspaldian egina dago. Eskuz-esku banatuta daude armak. Egina dago heriotzaren organizazioa. Kontsigna nondibait etortzea bakarrik falta, bazter guztietan txikizioa hasteko. Deklarazio eta kontradeklarazioetako hizkuntzajean gerra zibilaren bezperako eskaramuzak somatzen dira. (Mutiko artean bezala, biak pronto, baina «hi hasi!»). «Que si la nota en cuestión supone por parte de ETA un reto contra PNV, este partido lo acepta con todas las consecuencias». Gero ezetz, retorik ez omen dagoela. Beno, ez, baina bai. Edo bai, baina ez. Zeinek txokatu du lehenengo, galdetu beharko da gero.

Lemoiz bai, Lemoiz ez. Polborin baten gainean dago Euskal Herria eserita. Edozein momentutan salto egin dezake txispak. Orduan ez da herri honekin akabatzeko kutsadura nuklearrik beharko.

J. A. O.